

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžfk/1/2019
Identifikačné číslo spisu: 1017200558
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1017200558.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci žalobcu Mesta Žilina, so sídlom Námestie obetí komunizmu 1, Žilina, IČO: 00 321 796, právne zastúpený HADBÁBNA & spol. advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Prielohy 1012/1C, Žilina, IČO: 47 249 722, proti žalovanému Úradu pre verejné obstarávanie, so sídlom Ružová dolina 10, 821 09 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2031-9000/2017 zo dňa 16. marca 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/77/2017-70 zo dňa 17. októbra 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/77/2017-70 zo dňa 17. októbra 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Úrad pre verejné obstarávanie, odbor dohľadu II, ako prvoinštančný správny orgán, rozhodnutím č. 15123-7000/2016-OK/8 zo dňa 20.12.2016 rozhodol, že žalobca porušil § 10 ods. 2 zákona č. 343/2015 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 343/2015 Z.z.“), a to princíp transparentnosti a nediskriminácie hospodárskych subjektov tým, že technické požiadavky stanovené v technickej špecifikácii predmetu zákazky v súvislosti so stanovením stavu najjazdených kilometrov max 5.000 km a stanovením požiadavky na prvé prihlásenie vozidla min. rok 2015 nezabezpečujú hospodársku súťaž, pričom toto porušenie mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania.

2. Úrad pre verejné obstarávanie, Rada Úradu pre verejné obstarávanie, napadnutým rozhodnutím č. 2031-9000/2017 zo dňa 16.03.2017 výrok prvoinštančného rozhodnutia zmenil tak, že žalovaný podľa § 175 ods. 4 zákona č. 343/2015 Z.z. konštatoval, že žalobca porušil § 10 ods. 2 zákona č. 343/2015 Z.z., a to princíp rovnakého zaobchádzania a nediskriminovania hospodárskych subjektov, princíp

proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti tým, že stanovil neprimerané technické požiadavky na predmet zákazky, neprimerane krátku lehotu na dodanie osobného motorového vozidla a taktiež neprimerane krátku lehotu na predkladanie ponúk, čím neumožnil účasť v predmetnom verejnom obstarávaní tým potenciálnym uchádzačom, ktorí by boli schopní predložiť prípadne výhodnejšiu ponuku na nové osobné motorové vozidlo priamo z výroby, čo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania.

II.

Konanie na krajskom súde

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu ako nedôvodnú.

4. V odôvodnení uviedol, že povinnosťou žalobcu ako obstarávateľa pri verejnom obstarávaní bolo zabezpečiť voľnú a efektívnu súťaž subjektov pôsobiacich na trhu s osobnými vozidlami - limuzíny vyššej strednej triedy. S poukazom na veľmi špecifické technické podmienky (nie bežné, štandardné), dal krajský súd za pravdu žalovanému, že hoci bola žalobcom stanovená zákonná lehota na dodanie, ako aj na predkladanie ponúk, táto vzhľadom na špecifické technické podmienky predmetu verejného obstarávania, bola neprimerane krátka, keď neumožnila účasť tým potencionalným uchádzačom, ktorí by boli schopní predložiť ponuku na vozidlo nové z výroby, keďže požadované technické podmienky predmetu zákazky, túto možnosť nevylučovali. Zároveň dal krajský súd za pravdu žalovanému, že s poukazom na veľmi špecifické technické podmienky (nie bežné, štandardné), žalobca zúžil okruh uchádzačov jednak výrobcov, ktorí vyrábajú osobné motorové vozidlá typu limuzína vyššej strednej triedy, ako aj dodávateľov, ktorí by boli schopní dodať osobné motorové vozidlo s požadovanými technickými parametrami.

5. Námietku žalobcu týkajúcej sa jeho vyjadrenia o dostupnosti 93 vozidiel súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Pokiaľ žalobca chcel preukázať svoje tvrdenie o dostupnosti 93 vozidiel spĺňajúcich požadované technické podmienky, tak toto svoje tvrdenie mal preukázať riadnym dôkazným prostriedkom a nie ako dôkaz predložiť odkaz na elektronickú stránku vyhľadávača, kde fakticky od žalovaného vyžaduje vyhľadanie ním tvrdenej informácie. Takýto dôkaz nepochybne nemožno vyhodnotiť ako dôkaz preukazujúci dostupnosť 93 vozidiel spĺňajúcich požadované technické podmienky a za takejto situácie nebolo povinnosťou úradu ani vyzvať žalobcu na doplnenie podania, keďže dôkazné bremeno a jeho forma je na žalobcovi. Úlohou úradu je predložený dôkaz vyhodnotiť, t. j. či dôkaz potvrdzuje alebo vyvracia tvrdenú skutočnosť dôležitú pre konanie.

6. Námietku žalobcu o použití odborných stanovísk vypracovaných dovozcami značiek, z ktorých žalovaný vychádzal, krajský súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Vo vzťahu k predmetu verejného obstarávania treba rozlišovať podľa názoru krajského súdu medzi výrobcou, dovozcom a predajcom. Požiadavka poskytnutia odborného stanoviska žalovaným bola nepochybne zameraná na výrobcu automobilovej značky s tým, či výrobca vyrába automobil s technickými parametrami uvedenými v požiadavke na predmet zákazky verejného obstarávateľa, či technické požiadavky verejného obstarávateľa sú bežnou konfiguráciou výrobcu, či sa v čase od 15.07.2016 - 10.08.2016 vozidlo s technickými požiadavkami verejného obstarávateľa nachádzalo v autorizovaných predajniach, či je možné v lehote 20 dní vyrobiť, doviezť, evidenčne prihlásiť. Z kontextu požiadavky odborného stanoviska vyplýva, že odborné stanovisko je zamerané na výrobcov a distribútorov automobilov, tým aj bola požiadavka zaslaná. Žiaden subjekt nebol oslovený titulom postavenia predajcu (vyplýva to z položených otázok) a ani odpovede nie sú formulované z pozície predajcu a to ani u tých subjektov, ktoré v rámci svojej obchodnej činnosti zabezpečujú distribúciu ako i samotný predaj motorových vozidiel.

7. Námietku žalobcu o nelogickom odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaného krajský súd vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože podľa názoru správneho súdu, žalovaný v svojom rozhodnutí jasne formuloval a logicky odôvodnil svoj názor k otázke rozšírenia požiadavky verejného obstarávateľa aj na

nové vozidlá (podmienky verejného obstarávania takúto možnosť nevyklúčovali), vo vzťahu ktorým k podmienkam ceny a lehoty dodania, verejnú súťaž obmedzil, keďže lehota dodania nového vozidla s technickými požiadavkami v zmysle odborných stanovísk nie je štandardná. Takýmto konaním žalobca neumožnil účasť v predmetnom verejnom obstarávaní tým potenciálnym uchádzačom, ktorí by boli schopní predložiť ponuku na nové osobné motorové vozidlo priamo z výroby, čo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania.

8. Pokiaľ ide o vyjadrenie žalovaného k otázke nesprávneho označenia žalovaného a k absencii žalobnej legitímácie, krajský súd v celom rozsahu prisvedčil žalobcovi, ktorý svoj názor k uvedeným otázkam oprel i o rozhodnutia súdov.

9. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 168 S.s.p. tak, že žalovanému, ktorý mal v konaní úspech, náhradu trov konania nepriznal.

III.

Konanie na kasačnom súde

10. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. f) a písm. g) S.s.p., v ktorej navrhol kasačnému súdu, aby zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo aby zmenil napadnutý rozsudok krajského súdu tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie.

11. Podľa názoru sťažovateľa napadnuté rozhodnutie krajského súdu nie je presvedčivo odôvodnené a nijako nešpecifikuje na základe akých právnych predpisov alebo právnej úvahy dospel k svojim záverom. Sťažovateľ ďalej namieta, že krajský súd nesprávne a nedôsledne aplikoval ustanovenia zákona č. 343/2015 Z.z. Sťažovateľ vyčíta krajskému súdu aj to, že nereagoval na ním vznesené námietky ako aj na ním poukázanú judikatúru.

12. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že rozhodnutie krajského súdu je zákonné a vecne správne, a preto navrhol kasačnému súdu, aby kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

13. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 29. januára 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

14. Podľa § 139 ods. 2 S.s.p. v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

15. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým správny súd zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného.

16. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu musí kasačný súd zdôrazniť, že postupom krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu a vydaním preskúmaného rozhodnutia bolo porušené právo účastníkov konania na spravodlivý proces.

17. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06). Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatnení. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06). Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

18. Odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu, z ktorého nemožno zistiť, akým spôsobom krajský súd postupoval pri posudzovaní rozhodných skutočností v prejednávanej veci, nevyhovuje zákonným požiadavkám, ktoré Správny súdny poriadok kladie na obsah odôvodnenia rozhodnutia a v konečnom dôsledku takéto rozhodnutie zasahuje do základných práv účastníka správneho súdneho konania, ktorý má nárok na to, aby bola jeho vec spravodlivo posúdená. Krajský súd bol preto povinný svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, bol povinný tiež zrozumiteľným spôsobom vysvetliť, ako a prípadne prečo sa určitou žalobnou námietkou nezaoberal. Ak tak krajský súd nepostupuje, porušuje právo účastníka správneho súdneho konania na spravodlivý proces garantovaný článkom 46 Ústavy Slovenskej republiky, článkom 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Kasačný súd si uvedomuje, že krajský súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, je však povinný jasne objasniť rozhodujúci skutkový a právny základ rozhodnutia, čo krajský súd neurobil.

19. Vo vzťahu k dôvodom zamietnutia žaloby kasačný súd uvádza, že skutková a právna časť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu sa obmedzuje len na konštatovanie zistení z administratívneho spisu, ich rekapituláciu, citáciu zákonných ustanovení, pričom však krajský súd dostatočne a zrozumiteľne neuviedol vzťah medzi citovanými právnymi predpismi a skutkovými zisteniami a už vôbec nie vlastnú právnu úvahu vo vzťahu k týmto dôvodom. Kasačnému súdu nie je zrejmé, na základe akých právnych úvah dospel krajský súd k záverom o pravdivosti tvrdení žalovaného. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia krajského súdu absentuje akékoľvek odôvodnenie právnej úvahy krajského súdu. Krajský súd sa obmedzil iba na tvrdenie, že dal za pravdu žalovanému.

20. Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach stabilne uvádza: „Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06)“ (napr. III. ÚS 107/07). Ústavný súd SR tiež uvádza: „Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie (subsumpcia skutkového stavu pod zvolené právne normy) nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.“ (I. ÚS 33/2012).

21. Právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby rozhodnutia súdu boli zdôvodnené a presvedčivé. Odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Kasačný súd má za to, že z napadnutého rozhodnutia krajského súdu nie je vôbec zrejmé v čom vidí vlastne krajský súd dôvody zamietnutia žaloby.

22. Kasačný súd ďalej poznamenáva, že nie je úlohou kasačného súdu domýšľať dôvody, pre ktoré krajský súd rozhodol vo veci tak ako rozhodol, ani nahrádzať úlohu správneho súdu v súdnom prieskume rozhodnutí správnych orgánov. Preto krajský súd pochybil, keď zamietol žalobu sťažovateľa, bez toho, aby uviedol zrozumiteľný právny názor na skutkové a právne otázky súvisiace s predmetnou vecou. Takéto rozhodnutie možno považovať za arbitrárne, pretože aj nedostatočne odôvodnené rozhodnutie súdu môže zasiahnuť do práva na súdnu ochranu, ktorá je garantovaná každému Ústavou Slovenskej republiky.

23. Z uvedených dôvodov je kasačný súd toho názoru, že rozsudok krajského súdu nespĺňa ani zákonnú požiadavku presvedčivého odôvodnenia v zmysle § 139 ods. 2 S.s.p. Rozhodnutie krajského súdu, v ktorého odôvodnení absentuje náležité a najmä zrozumiteľné vysporiadanie sa so spornými skutočnosťami, nemôže spĺňať atribúty zákonného rozhodnutia a je nutné ho zrušiť.

24. Kasačný súd s ohľadom na uvedené skutočnosti napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 462 ods. 1 S.s.p. Ostatnými sťažnostnými bodmi sa kasačný súd nezaoberal, pretože zistil závažný dôvod odôvodňujúci zrušenie rozhodnutia krajského súdu. Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní vo veci opätovne rozhodnúť a svoje rozhodnutie náležite a presvedčivo odôvodniť a vysporiadať sa so žalobnými námietkami, pričom krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania v zmysle § 467 ods. 3 S.s.p. Právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 S.s.p.).

25. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.